

Lausunto metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista

VD/3450/00.04
KN/TL/PH

Valtiovarainministeriö on lähettänyt 16.4.2014 päivätyn lausuntopyynnön metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista. Lausuntopyyntö on liitteenä.

Hallitus linjasi rakennepoliittisessa ohjelmassaan (29.8.2013), että metropolialueen kilpailukyky varmistetaan, estetään segregatiota sekä tehostetaan maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelua ja toteutusta edistämällä alueen kuntaliitoksia ja kokoamalla sen tueksi metropolihallinto, jonka ylin päättävä toimielin on vaaleilla valittu valtuusto.

Valtiovarainministeriö asetti 4.10.2013 hallituksen rakennepoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti työryhmän valmistelemaan metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä. Työryhmän tehtävänä on muun muassa valmistella ehdotus metropolihallinnon hallintomalliksi, rahoituksen sekä päätöksenteon järjestämiseksi ja metropolihallinnon alueelliseksi toimivallaksi. Työryhmä valmistelee myös mm. ehdotukset niistä tehtävistä, joita metropolihallinto hoitaisi. Työryhmän tulee antaa loppuraportti hallituksen esityksen muodossa 15.9.2014 mennessä. Työryhmän tuli toimeksiantonsa mukaan myös antaa väliraportti 31.3.2014 mennessä.

Työryhmän väliraportti julkaistiin 1.4.2014. Väliraportti on liitteenä. Väliraportti sisältää työryhmän kartoittavat mahdollisuudet sekä työryhmän alustavat ehdotukset metropolihallinnon perustamiseksi. Työryhmä on väliraportissaan arvioinut, että metropolihallinto voidaan oikeudellisesti toteuttaa joko perustuslain 121 §:n 4 mom. tarkoitettuna kuntaa suuremmalla hallintoalueella toteutettuna itsehallintojärjestelmänä tai pakkokuntayhtymänä, jolla on vaaleilla valittu valtuusto. Oikeudellisen toteuttamismallin valintaan vaikuttavat mm. metropolihallinnolle annettavien tehtävien laajuus ja merkittävyys, rahoituksen suuruus sekä tehtävien oikeusvaikutukset alueen kunnille, kuntayhtymille ja muille sidosryhmille.

Väliraportissa esitetään kaksi vaihtoehtoista toteutustapaa metropolihallinnon perustamiseksi.

1. Vähimmäistehtävät -malli

- Metropolihallinto hoitaisi tehtäviä, joilla sille asetettujen tavoitteiden saavuttaminen vähintään edellyttää. Tehtävät olisivat pääosin strategisia ja vain osittain operatiivisia.
- Hallintomalliksi soveltuisi pakkokuntayhtymä, jossa olisi vaaleilla valittu valtuusto.
- Rahoitusmallina olisivat kunnille osoitettavat maksuosuudet.
- Aluerajaus voisi olla laajempi, väliraportissa on esitetty 16 kunnan kuulumista metropolihallintoon.
- Vaali toteutettaisiin mahdollisesti siten, että metropolialue olisi yhtenä vaalipiirinä, mutta alueellisen edustavuuden korostuessa muut mallit ovat mahdollisia.

2. Laaja malli

- Metropolihallinto hoitaisi laajasti sen toimialaan kuuluvia tehtäviä. Tehtäväkokonaisuus olisi mahdollisimman kattava, monipuolinen sekä toiminnallisesti eheä. Tavoitteena olisi myös, että eri tehtäväalueet tukisivat toisiaan mahdollisimman tehokkaasti. Tehtävät olisivat sekä strategisia että operatiivisia.
- Tarkoituksenmukainen hallintomalli olisi perustuslain 121 §:n 4 momentin mukainen kuntaa suuremmalla hallintoalueella toteutettu itsehallintojärjestelmä.
- Itsenäinen rahoitusmalli. Työryhmä esittää säädettäväksi verotusoikeutta metropolihallinnolle (tulovero).
- Aluerajaus olisi suppeampi, väliraportissa on esitetty 10 kunnan kuulumista metropolihallintoon (nk. ydinalue).
- Metropolialue olisi yhtenä vaalipiirinä

Lausunnonantajia pyydetään arvioimaan väliraportin ehdotuksia ja vastaamaan erityisesti seuraaviin kysymyksiin:

1. Väliraportissa esitetyt vaihtoehtoiset toteuttamistavat metropolihallinnoksi

1 a. vastaavatko työryhmän esittämät vähimmäistehtävät -malli ja laaja malli metropolialueen erityisiin haasteisiin myös pidemmällä aikavälillä sekä kuntien ja alueen kokonaisedun näkökulmasta

1 b. kumpaa vaihtoehtoista malleista lausunnonantaja pitää tarkoituksenmukaisempana toteutustapana metropolihallinnon perustamiseksi

1 c. mikäli kumpaakaan työryhmän esittämästä malleista ei pidetä tarkoituksenmukaisena, pyydetään lausunnonantajaa esittämään vaihtoehtoinen toteutustapa hallituksen linjauksen esittämän metropolihallinnon perustamiseksi

2. Molempia malleja koskevat ehdotukset sekä vaihtoehtoisten mallien tarkempi arviointi

2 a. Esitetyt metropolihallinnon tehtävät

2 b. Esitetyt metropolihallinnon hallinnon ja päätöksenteon järjestämisen vaihtoehdot (nk. pakkokuntayhtymä, itsehallintojärjestelmä sekä toimielimet ja muu hallinnon organisointi)

2 c. Esitetyt vaihtoehdot vaalien järjestämiseksi ja asukkaiden osallistumisen turvaaminen

2 d. Esitetyt vaihtoehdot aluerajaukseksi

2 e. Esitetyt vaihtoehdot rahoituksen järjestämiseksi

2 f. Esitettyjen vaihtoehtoisten mallien kuntakohtaiset ja alueelliset vaikutukset

3. Lausunnonantajien esille ottamat muut kysymykset ja asiat

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 4.7.2014 klo 16 mennessä.

Lausunto on valmisteltu yhteistyössä eri toimialojen asiantuntijoiden kanssa.

Kaupunginhallitus 9.6.2014 § 12

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle annettavaksi valtiovarainministeriölle liitteen mukainen Vantaan kaupungin lausunto metropolihallintolakia valmistelevalle työryhmän väliraportista.

Käsittely:

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tapani Mäkinen totesi että Kokoomuksen kaupunginhallitusryhmä vastustaa metropolihallintoa ja esitti, että Vantaan lausunto muutetaan kuulumaan seuraavasti: "Vantaa vastustaa metropolihallintoa tässä muuttuneessa sote-tilanteessa. Ei ole oikein, että metropolihallinnosta ja sote-ratkaisusta päätetään eri aikaan. Vaihtoehtona metropolihallinnolle pyydetään selvittämään, miten MAL-asioita voidaan kehittää Uudenmaan liiton kautta. Tämä vaihtoehto pitää sisällään myös metropolikaavan laadinnan selvittämisen."

Kaupunginhallituksen jäsen Markku Weckman kannatti Mäkinen esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunginjohtajan esitystä, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tapani Mäkinen esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 13 jaa-ääntä (Bruun, Holopainen, Hurri, Jääskeläinen, Karlsson, Kauppinen, Kokko, Letto, Mäntynen, Niemelä, Niinistö, Näätäsaari, Ranto) ja 4 ei-ääntä (Multala, Mäkinen, Orpana, Weckman). Puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hylätyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin kaupunginjohtajan esitys.

Kaupunginvaltuusto 16.6.2014 § 6

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään antaa valtiovarainministeriölle liitteen mukainen Vantaan kaupungin lausunto metropolihallintolakia valmistelevalle työryhmän väliraportista.

Käsittely:

Valtuutettu Lauri Kaira esitti, että Vantaan lausunto muutetaan kuulumaan seuraavasti:

"Vantaa vastustaa metropolihallintoa tässä muuttuneessa sote-tilanteessa. Ei ole oikein, että metropolihallinnosta ja sote-ratkaisusta päätetään eri aikaan. Vaihtoehtona metropolihallinnolle pyydetään selvittämään, miten MAL-asioita voidaan kehittää Uudenmaan liiton kautta. Tämä vaihtoehto pitää sisällään myös metropolikaavan laadinnan selvittämisen."

Valtuutetut Tapani Mäkinen, Sari Multala ja Seija Puha kannattivat Kairan esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunginhallituksen esitystä, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat valtuutettu Kairan esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 47 jaa-ääntä, 16 ei-ääntä ja 3 valtuutettua ei ollut paikalla äänestyksessä, joten valtuutettu Kairan muutosesitys tuli hylätyksi.

Valtuutettu Irja Ansalehto-Salmi esitti seuraavaa muutosta Vantaan lausunnon kohtaan 1 c:
"Vantaan kaupunki pitää vähimmäistehtävät- mallia tarkoituksenmukaisena lähtökohtana metropolihallinnon järjestämisessä. Työryhmän toimeksiannossa ei ole ollut vaihtoehtona Uudenmaan maakunnan kokoista metropolihallintoa. Vantaan kaupunki katsoo, että tämä on realistinen vaihtoehto, joka on selvitettävä siltä pohjalta, että metropolihallinto rakentuu Uudenmaan liiton pohjalle ja metropolihallinnon tehtävien hoitamista tarkastellaan siitä näkökulmasta."
Valtuutettu Johannes Hirvaskoski kannatti Ansalehto-Salmen esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunginhallituksen esitystä, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat valtuutettu Ansalehto-Salmen esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 44 jaa-ääntä, 3 ei-ääntä, 16 valtuutettua äänesti tyhjää ja 3 valtuutettua ei ollut paikalla äänestyksessä. Puheenjohtaja totesi, että Ansalehto-Salmen muutosesitys tuli hylätyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin kaupunginhallituksen esitys.

Lisäksi merkittiin, että **perussuomalaisten valtuustoryhmä** jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman:

"Perussuomalaisten valtuustoryhmä edellyttää, että molemmista esitetyistä metropoli-hallintomalleista tehdään objektiivinen selvitys, jossa tuodaan esille metropolihallinnon hyödyt ja haitat sekä euroissa että toiminnallisesti. Selvityksessä pitää tuoda esiin myös ne haitat ja hyödyt, jotka seurasivat siitä, että jäisimme metropolihallinnon ulkopuolelle. Esitetyn selvityksen tekemiselle on täysin painavat perusteet jo sen perusteella, että valtio on päättänyt Sote-uudistuksesta, jonka seuraukset eivät vielä ole selvillä. Selvitys on tehtävä ennen Vantaan kaupunginvaltuuston lopullista päätöstä asiasta."

Lisäksi merkittiin, että **kokoomuksen valtuustoryhmä** jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman:

"Valtuustoryhmämme edellyttää, että esitetyistä metropoli-hallintomalleista tehdään objektiivinen selvitys, jossa tuodaan esille metropolihallinnon taloudelliset ja toiminnalliset hyödyt ja haitat. Käyttö- ja investointitalouden ohella pitää arvioida tasevaikutus kuntien omaisuuden ja velan suhteeseen.

Selvityksessä pitää tuoda esiin myös ne haitat ja hyödyt, jotka seurasivat siitä, että metropolihallinnon sijaan toteutetaan sitä kevyempiä yhteistyövaihtoehtoja esimerkiksi Uudenmaan liiton kautta.

Esitetyn selvityksen tekemiselle on painavat perusteet jo sen perusteella, että valtio on päättänyt Sote-uudistuksesta, jonka seuraukset eivät vielä ole selvillä.

Selvitys on tehtävä ennen mahdollisen metropolilain valmistelun käynnistämistä."

Liitteet:

- Vantaan kaupungin lausunto metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista
- Lausuntopyyntö metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista
- Metropolilainsäädäntöä valmistelevan työryhmän väliraportti 1.4.2014
- Äänestyspöytäkirja, Kairan esitys, KV 16.6.2014 § 6
- Äänestyspöytäkirja, Ansalehto-Salmen esitys, KV 16.6.2014 § 6

Muutoksenhakuohje: 4.1. Valituskielto

Lisätiedot:

Kaupunginjohtaja Kari Nenonen, puh. 83922101, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
Kehittämisojohtaja Tarja Lumijärvi, puh. 83922705, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi